

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin ósmoklasisty
<i>Przedmiot:</i>	Język polski
<i>Forma arkusza:</i>	OPOP-100-2105 (wersje arkusza: X i Y) OPOP-400-2105 OPOP-500-2105
<i>Termin egzaminu:</i>	25 maja 2021 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	18 czerwca 2021 r.

Uwagi.

Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne, spełniające warunki zadania. Błąd rzeczowy dotyczący lektur obowiązkowych skutkuje przyznaniem 0 punktów.

Zadanie 1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021 ¹	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 9) porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie. Lektura obowiązkowa: Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i> .

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

DCBA

Zadanie 2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 3) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...]. Lektura obowiązkowa: Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i> .

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie – wersja X

B

Rozwiązanie – wersja Y²

C

¹ Załącznik nr 1 do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. poz.493, z późn. zm.).

² Odpowiedzi w wersji Y dotyczą tylko arkusza OPOP-100-2105.

Zadanie 3. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 7) wyciąga wnioski z przesłanek zawartych w tekście [...]. Lektura obowiązkowa: Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i> .

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie – wersja X

FP

Rozwiązanie – wersja Y

PF

Zadanie 4. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].	1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 7) charakteryzuje i ocenia bohaterów. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 7) wyciąga wnioski z przesłanek zawartych w tekście [...]. Lektura obowiązkowa: Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i> .

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 punkt

Grzeczność – według Sędziego jest ważna, ponieważ dobre zachowanie świadczy o człowieku, jego kulturze i wychowaniu.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 0 punktów

Grzeczność według Sędziego jest ważna, ponieważ w szkole nie można się jej nauczyć.

Zadanie 5. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 7) wyciąga wnioski z przesłanek zawartych w tekście [...]. Lektura obowiązkowa: Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i> .

Zasady oceniania

- 1 pkt – poprawne wyjaśnienie sensu słów użytych przez Sędziego.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 punkt

Według Sędziego współczesne mu szkoły nie uczą młodzieży umiejętności społecznych, odpowiedniego zachowania się wśród ludzi, nie uczą też, jak radzić sobie w codziennym życiu.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 0 punktów

Szkoły nie uczą żyć z ludźmi i światem.

Zadanie 6. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 3) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...]. Lektura obowiązkowa: Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i> .

Zasady oceniania

- 1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie – wersja X

PP

Rozwiązanie – wersja Y

PP

Zadanie 7. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...] oraz umiejętność mówienia o niej z wykorzystaniem odpowiedniej terminologii.	1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 1) rozpoznaje rodzaje literackie: epika [...]; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju. Lektury obowiązkowe: Jan Kochanowski, <i>Tren VIII</i> Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i> Henryk Sienkiewicz, <i>Quo vadis</i> Juliusz Słowacki, <i>Balladyna</i> .

7.1. (0–1)**Zasady oceniania**

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie – wersja X

D

Rozwiązanie – wersja Y

B

7.2. (0–1)**Zasady oceniania**

1 pkt – podanie jednej cechy charakterystycznej dla epiki.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie*Obecność narratora. / Narracja.**Świat przedstawiony.**Fabula.**Opisy.**Opowiadanie.***Zadanie 8. (0–1)**

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV. Samokształcenie. 3. Rozwijanie umiejętności rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy [...].	IV. Samokształcenia. Uczeń: 1) rzetelnie [...] korzysta z informacji.
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 8) rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie – wersja X

C

Rozwiązanie – wersja Y

C

Zadanie 9. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej.	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 11) interpretuje dzieła sztuki [...]; 15) znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej [...] nawiązania do tradycyjnych wątków literackich. Lektury obowiązkowe: Antoine de Saint-Exupéry, <i>Mały Książę</i> Juliusz Słowacki, <i>Balladyna</i> Adam Mickiewicz, <i>Dziady</i> cz. II Charles Dickens, <i>Opowieść wigilijna</i> .
III. Tworzenie wypowiedzi. 4. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].	1. Elementy retoryki. Uczeń: 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia [...] argumentów przy tworzeniu [...] tekstów argumentacyjnych.

Zasady oceniania

2 pkt – podanie tytułu lektury obowiązkowej, wskazanie dwóch elementów graficznych i wyjaśnienie związku każdego z nich z treścią wskazanej lektury.

1 pkt – podanie tytułu lektury obowiązkowej, wskazanie jednego elementu graficznego i wyjaśnienie jego związku z treścią wskazanej lektury.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi:

Karta nr 1

Tytuł lektury obowiązkowej: *Mały Książę*

Lis – *Mały Książę* zaprzyjaźnił się z lisem, który nauczył go, czym jest przyjaźń.

Latarnia – Na jednej z planet mieszkał latarnik, który ciągle gasił i zapalał latarnię.

Gwiazdy – Bankier, jeden z mieszkańców planet, nieustannie liczył gwiazdy.

Samolot – Na Ziemi *Mały Książę* zaprzyjaźnił się z pilotem. Pilot musiał awaryjnie lądować na pustyni, bo zepsuł mu się silnik w samolocie.

Róża – *Róża* mieszkała na planecie Małego Księcia, była jego przyjaciółką.

Karta nr 2

Tytuł lektury obowiązkowej: *Balladyna*

Chmura z piorunami / piorun – *Balladyna* zginęła od uderzenia piorunem, ponieważ sama wydała na siebie wyrok.

Korona – Jest to korona Popielów – symbol władzy królewskiej. Grabiec otrzymał ją od Goplany.

Maliny – Alina i Balladyna rywalizowały o względy Kirkora. Jego żoną miała zostać ta, która zbierze więcej malin.

Wierzba / drzewo – Goplana zamieniła Grabca w wierzbę.

Chleb i nóż – Balladyna pozbyła się Fon Kostryna, podając mu kawałek chleba ukrojony zatrutym nożem.

Karta nr 3

Tytuł lektury obowiązkowej: *Dziady cz. II*

Aniołki – Dusze dzieci Rózi i Józia prosiły podczas obrzędu dziadów o ziarnka gorczycy.

Ziarna gorczycy – Dusze dzieci prosiły o dwa ziarnka gorczycy, ponieważ nigdy nie zaznały gorczycy.

Wianek – Zosia, jeden z przywołanych duchów miała na głowie wianek z kwiatów.

Jabłka – Jeden z bohaterów powiedział, że został pobity przez sługi Pana za kradzież jabłek z sadu.

Kaplica – Miejsce, w którym odbywał się obrzęd dziadów.

Karta nr 4

Tytuł lektury obowiązkowej: *Opowieść wigilijna*

Zegar – Uderzenia zegara w nocy zapowiadały przybycie kolejnych duchów.

Monety – Scrooge po przemianie podarował na ulicy kołédnikowi kilka monet.

Duch – Duch Marleya, dawnego wspólnika Scrooge'a. Odwiedził Scrooge'a i zapowiedział wizytę trzech duchów.

Kołatka – Kołatka na drzwiach do domu Scrooge'a w zmieniła się w twarz Marleya.

Indyk – po przemianie Scrooge wysłał na święta swojemu pracownikowi dużego indyka.

Zadanie 10. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 3) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...]; 4) odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych.

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne przyporządkowanie pytań do trzech akapitów.

1 pkt – poprawne przyporządkowanie pytań do dwóch akapitów.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. – B

5. – D

7. – E

Zadanie 11. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio (ukryte).

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie – wersja X

PF

Rozwiązanie – wersja Y

FP

Zadanie 12. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 3) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...]; 7) wyciąga wnioski z przesłanek zawartych w tekście [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 1 punkt

- *Wiedza jest czynnikiem wspomagającym i uzupełniającym mądrość.*
- *Wiedza jest cennym dodatkiem do mądrości – uzupełnia ją i wyostrza.*
- *Mądrość pozwala człowiekowi wykorzystać wiedzę.*

Przykładowa odpowiedź oceniona na 0 punktów

Relacja między wiedzą a mądrością jest dobra.

Zadanie 13. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 3) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie – wersja X

C

Rozwiązanie – wersja Y

D

Zadanie 14. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 8) rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie – wersja X

B

Rozwiązanie – wersja Y

B

Zadanie 15. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...].	1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 18) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi [...]. Lektury obowiązkowe.
III. Tworzenie wypowiedzi. 4. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].	1. Elementy retoryki. Uczeń: 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia [...] argumentów przy tworzeniu [...] tekstów argumentacyjnych.

Zasady oceniania

2 pkt – podanie tytułu i bohatera lektury obowiązkowej, poprawne uzasadnienie zilustrowane sytuacją z lektury.

1 pkt – podanie tytułu i bohatera lektury obowiązkowej oraz poprawne uzasadnienie bez przywołania sytuacji z lektury ALBO podanie bohatera lektury obowiązkowej oraz poprawne uzasadnienie zilustrowane sytuacją z lektury.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.

W przypadku, gdy zdający wskaże poprawnie tytuł lektury, nie wskaże bohatera, ale uzasadnienie pozwala zidentyfikować bohatera, zdający otrzymuje maksymalnie 1 punkt. W przypadku, gdy zdający wskaże poprawnie tytuł lektury i bohatera, ale błędnie uzasadni swój wybór, otrzymuje 0 punktów.

W przypadku, gdy zdający wskaże tylko bohatera i tytuł lektury, ale nie uzasadni wyboru, otrzymuje 0 punktów.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 2 punkty

Tytuł lektury: *Pan Tadeusz*

Bohater: *Jacek Soplica*

Uzasadnienie: *Jacek Soplica podczas rozmowy z Gerwazym i Sędzią przyznał się do wszystkich błędów popełnionych w życiu i opowiedział, jak starał się je odpokutować.*

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 punkt

Tytuł lektury: *Quo vadis*

Bohater: *Chilon Chilonides*

Uzasadnienie: *Ogłosił publicznie, że chrześcijanie są niewinni, a podpalaczem jest Neron.*

Przykładowa odpowiedź oceniona na 0 punktów

Tytuł lektury: *Dziady* cz. II

Bohater: *Aniołki*

Uzasadnienie: *Przyznały się podczas obrzędu, że zawsze były szczęśliwe.*

Zadanie 16. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych [...].	1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń: 1) rozpoznaje w wypowiedziach podstawowe części mowy ([...] przymiotnik [...]); 4) rozpoznaje podstawowe funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedziach ([...] przydawka [...]).

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie – wersja X

BC

Rozwiązanie – wersja Y

AD

Zadanie 17. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych [...].	1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń: 2) rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb [...] rozumie ich funkcje w wypowiedzi.

Zasady oceniania

2 pkt – wpisanie czterech poprawnych form wyrazów.

1 pkt – wpisanie trzech poprawnych form wyrazów ALBO wpisanie dwóch poprawnych form wyrazów w jednym zdaniu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. *przyjaciół, przyjaciółmi*

2. *technikum, techników*

Zadanie 18. (0–3)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi pisemnych.	2. Mówienie i pisanie. Uczeń: 2) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: zaproszenie [...].
II. Kształcenie językowe. 4. Kształcenie umiejętności poprawnego pisania zgodnego z zasadami pisowni polskiej.	4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń: 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym; 7) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...].

Zasady ocenianiaTreść i forma:

2 pkt	treść zgodna z poleceniem, uwzględnione 2 argumenty; uwzględnionych 5 elementów dotyczących formy: kto zaprasza? kogo zaprasza? na co zaprasza? kiedy się odbywa? gdzie się odbywa?
1 pkt	treść zgodna z poleceniem, uwzględnione 2 argumenty; uwzględnione 4 elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo zaprasza? ORAZ/ALBO na co zaprasza? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa?

0 pkt	treść niezgodna z poleceniem ALBO treść zgodna z poleceniem, ale uwzględnione tylko 3 elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo zaprasza? ORAZ/ALBO na co zaprasza? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa?
-------	--

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna:

1 pkt – łącznie nie więcej niż dwa błędy (językowe, ortograficzne, interpunkcyjne).

0 pkt – łącznie trzy lub więcej błędów (językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych).

UCZNIOWIE ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna:

1 pkt – łącznie nie więcej niż trzy błędy (językowe, ortograficzne, interpunkcyjne).

0 pkt – łącznie cztery lub więcej błędów (językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych).

Uwaga.

- *Jeżeli uczeń uwzględnia 5 elementów zaproszenia, a podaje tylko jeden argument, w kryterium „Treść i forma” otrzymuje 1 punkt.*
- *Kategorie „Treść i forma” oraz „Poprawność językowa” oceniamy rozłącznie.*

Przykładowa odpowiedź oceniona na 3 punkty

Samorząd szkolny serdecznie zaprasza wszystkich uczniów 25 maja 2020 r. na spotkanie z cyklu „Poznajemy filozofię!”. Wydarzenie rozpocznie się o godzinie 16.00 w bibliotece szkolnej na parterze naszej szkoły, a poprowadzi się znany autor książek filozoficznych dla dzieci. Po spotkaniu będzie można porozmawiać z naszym gościem. Wśród uczestników spotkania rozlosujemy również najnowszą książkę autorstwa naszego gościa.

*Serdecznie zapraszamy.
Samorząd szkolny*

ZASADY OCENIANIA WYPRACOWAŃ

1. Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, egzaminator oceni ją na 0 punktów. Nie sprawdza i nie zaznacza żadnych błędów w pracy. Egzaminator umieszcza dopisek – „Praca nie na temat”.
2. Jeżeli w wypowiedzi uczeń w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź egzaminator przyzna 0 punktów. Nie sprawdza i nie zaznacza żadnych błędów w pracy. Egzaminator umieszcza dopisek – „Brak odwołania do lektury obowiązkowej”.
3. Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, egzaminator oceni ją na 0 punktów.
4. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. uczeń napisał tylko wstęp), egzaminator przyzna 0 punktów w każdym kryterium.
5. Jeżeli wypowiedź zawiera 180 wyrazów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: realizacji tematu wypowiedzi, elementów twórczych/elementów retorycznych oraz kompetencji literackich i kulturowych. W pozostałych kryteriach egzaminator przyzna 0 punktów.

6. Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym internetowego, lub jest przepisana od innego ucznia, wówczas egzamin z języka polskiego, w przypadku takiego ucznia, jest unieważniony.
7. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.
8. Wprowadza się oznaczenie literowe błędów: błąd rzeczowy – rzecz.

Uwaga: Liczone są wszystkie wyrazy: samodzielne i niesamodzielne.

Zadanie 19. (0–20)

Wybierz **jeden** z podanych tematów i napisz wypracowanie.

- Pamiętaj o zachowaniu formy wypowiedzi wskazanej w temacie: napisz **rozprawkę** albo **opowiadanie**.
- W wypracowaniu odwołaj się do **wybranej lektury obowiązkowej**. Lista lektur obowiązkowych znajduje się na stronie 3 tego arkusza egzaminacyjnego.
- Twoja praca powinna liczyć co najmniej **200 wyrazów**.
- Zapisz wypracowanie w wyznaczonym miejscu. Nie pisz na marginesie.

WYPRACOWANIE O CHARAKTERZE ARGUMENTACYJNYM

Temat 1.

Napisz **rozprawkę**, w której rozważysz trafność stwierdzenia, że w trudnej sytuacji człowiek poznaje samego siebie. W argumentacji odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz do innego utworu literackiego.

Uwagi.

- Argumentowanie nie polega na streszczaniu utworów.
- Argumentacja musi być zgodna z poleceniem, wybraną lekturą obowiązkową oraz innym utworem literackim (może to być inna lektura obowiązkowa).

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...]. 3. Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej [...].	1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 15) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji; 18) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi [...];

	20) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty [...]. Zna lektury obowiązkowe.
II. Kształcenie językowe. 2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń: 2) rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich; 4) świadomie posługuje się różnymi formami językowymi [...]. 4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń: 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym; 7) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...].
III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi pisemnych. 3. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych, dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętności organizacji tekstu. 4. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].	1. Elementy retoryki. Uczeń: 1) funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę; 2) gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi [...]; 3) tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych); 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki [...]; 5) odróżnia przykład od argumentu; 6) przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego; 7) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie. 2. Mówienie i pisanie. Uczeń: 2) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: [...] rozprawka [...].

Zasady oceniania

1. Realizacja tematu wypowiedzi

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu
- w wypowiedzi ujęte zostały wszystkie kluczowe elementy tematu, np. czy uczeń w odpowiedni sposób odwołał się do lektury wskazanej w poleceniu
- wypowiedź jest w całości na temat.

2 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Wszystkie pozostałe elementy polecenia uwzględnione. • Wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
1 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Nieuwzględniony jeden element polecenia (inny niż forma). ORAZ/LUB • W pracy występują fragmenty nie dotyczące problemu wskazanego w poleceniu.
0 pkt	• Forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu. ALBO • Nieuwzględnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma).

Uwaga: jeżeli za wypowiedź przyznano 0 pkt w kryterium *Realizacja tematu wypowiedzi*, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

2. Elementy retoryczne

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- argumentacja w pracy jest wnikliwa
- argumenty są poparte właściwymi przykładami
- argumenty są przedstawione w sposób uporządkowany, np. są przedstawione od najbardziej do najmniej ważnego albo są zapisane w porządku argument – kontrargument.

5 pkt	• Pogłębiona argumentacja. • Argumenty odwołujące się np. do faktów, logiki, emocji, zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. • Argumenty/przykłady uporządkowane, np. zhierarchizowane.
4 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.
3 pkt	• Powierzchnowa argumentacja; w wypowiedzi brak wnikliwości. • Niektóre argumenty zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. • Argumenty/przykłady częściowo uporządkowane.
2 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.
1 pkt	• Podjęta próba argumentowania. • Ograniczenie do wyliczenia powierzchownie omówionych przykładów, powiązanych z problemem określonym w temacie.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

3. Kompetencje literackie i kulturowe

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- uczeń wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (a także innych tekstów – jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze
- uczeń, pisząc np. o wydarzeniach z danej lektury, nie popełnił błędów, np. nie pomylił imion postaci, nie przypisał postaciom cech, których nie posiadają, bądź nie wymyślił wydarzeń, których w lekturze nie ma.

2 pkt	• Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). • Poprawność rzeczowa.
1 pkt	• Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). • Dopuszczalne 1–2 błędy rzeczowe.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

4. Kompozycja tekstu

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- kompozycja wypowiedzi jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, np. czy rozprawka zawiera wstęp, rozwinięcie i zakończenie, a list – zwrot do adresata, wstęp, rozwinięcie, zakończenie i zwrot pożegnalny
- wypowiedź jest spójna, tzn. czy jest napisana w taki sposób, że łatwo się ją czyta dzięki np. jasnym powiązaniom wewnątrz zdań oraz między zdaniami i akapitami tekstu
- wypowiedź jest logiczna, tzn. czy jest zbiorem uporządkowanych myśli
- wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.

2 pkt	- Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. - Graficznie wyodrębnione akapity. - Dopuszczalna 1 usterka w zakresie spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.
1 pkt	- Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. - Graficznie wyodrębnione akapity. - Dopuszczalne łącznie 2–3 usterki w zakresie spójności ORAZ/ALBO logiki wypowiedzi.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

5. Styl

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- styl wypowiedzi jest odpowiedni do jej treści i formy, tzn. np. czy uczeń nie napisał rozprawki, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej
- styl wypowiedzi jest jednolity, tzn. czy uczeń konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy).

2 pkt	- Odpowiedni do treści i formy wypowiedzi. - Jednolity.
1 pkt	Sporadyczne usterki w odpowiedniości ORAZ/LUB jednolitości stylu.
0 pkt	Praca nie spełnia wymagań określonych na 1 pkt.

6. Język

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in.:

- czy uczeń poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych
- czy środki językowe, których użył uczeń, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu.

W ocenie należy również uwzględnić liczbę wszystkich błędów językowych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

Oceniając język wypowiedzi, należy najpierw ocenić zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Ostateczną liczbę punktów ustala się na podstawie oceny obu tych aspektów wypowiedzi, zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność środków Zakres środków	Nie więcej niż 2 błędy językowe	3–4 błędy językowe	5–6 błędów językowych	7–9 błędów językowych	10 lub więcej błędów językowych
Szeroki zakres środków językowych, tzn. • zróżnicowana składnia • zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu.	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
Zadawalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne/odpowiednie do realizacji tematu.	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste/ograniczone, utrudniające realizację tematu.	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Przykładowo, za wypowiedź, w której uczeń użył zadowalającego zakresu środków językowych i popełnił 4 błędy językowe, należy przyznać 2 pkt w tym kryterium.

7. Ortografia

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów ortograficznych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

2 pkt	Nie więcej niż 1 błąd ortograficzny.
1 pkt	2–3 błędy ortograficzne.
0 pkt	4 lub więcej błędów ortograficznych.

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

2 pkt	Nie więcej niż 3 błędy ortograficzne.
1 pkt	4–6 błędów ortograficznych.
0 pkt	7 lub więcej błędów ortograficznych.

8. Interpunkcja

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów interpunkcyjnych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

1 pkt	Nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	6 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

1 pkt	Nie więcej niż 7 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	8 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Przykładowe wypracowanie

Każdy miewa w życiu trudne chwile. Raczej nie wspominamy ich dobrze, ale to dzięki nim lepiej poznajemy siebie i własne możliwości. Myślę, że trudne chwile to dobry czas na poznanie samego siebie. Postaram się udowodnić tę tezę.

Trudne sytuacje i zdarzenia pozwalają nam dostrzec, co tak naprawdę w życiu jest ważne. Dobrym przykładem jest tu Ebenezer Scrooge, bohater „Opowieści wigilijnej” Karola Dickensa. Mężczyznę niespodziewanie odwiedziły duchy, które spowodowały, że przez kilka dni żył on w strachu. Te przeżycia były jednak przyczyną refleksji i ważnych przemyśleń bohatera. W efekcie przyniosły przemianę jego osobowości – Scrooge zrozumiał swoje błędy i postanowił je naprawić. Ze strasznego gbura i skąpca zmienił się w człowieka sympatycznego, uczynnego i pomocnego, co sprawiło, że poczuł się szczęśliwy. Przykład tego bohatera pokazuje, że czasem dopiero w trudnej sytuacji dostrzegamy, czego tak naprawdę pragniemy i co mogłoby uczynić nasze życie szczęśliwszym.

Ponadto trudne sytuacje i zdarzenia często pozwalają nam odkryć cechy, których w innych okolicznościach byśmy nie poznali. Świetnym tego przykładem są wszyscy trzej bohaterowie „Kamieni na szaniec” Aleksandra Kamińskiego. Alek, Rudy i Zośka wielokrotnie znajdowali się w wyjątkowo trudnych sytuacjach. Uczestniczyli w niebezpiecznych akcjach małego sabotażu, a potem w działaniach dywersyjnych i zawsze każdy z nich musiał stanąć na wysokości zadania. Gdyby nie udział w walce o wolność kraju, prawdopodobnie nie odkryliby oni swoich zdolności przywódczych, a także gotowości do poświęceń dla przyjaciół i ojczyzny. Być może nie odkryliby też swoich talentów i nie dowiedzieliby się, jacy są sprytni i odważni. Może też nie byłoby okazji, aby przekonać się, jak silne są więzy ich pięknej przyjaźni.

W konsekwencji trudnych zdarzeń możemy też odkryć na nowo dawno zgubione lub zapomniane cechy swojej osobowości. Przykładem są przeżycia Pilota z utworu „Mały Książę” Antoine’a de Saint Exupéry’ego. Nie sądził on, że ma jeszcze dziecięcą wrażliwość i umie myśleć jak w dzieciństwie. Dopiero niecodzienna przygoda – spotkanie Małego Księcia podczas przymusowego lądowania na pustyni – pomogła mu wydobyć tę zapomnianą część duszy i zobaczyć świat oczyma dziecka, co pomogło mu przetrwać w skrajnie trudnych warunkach.

Mimo że trudne sytuacje raczej nie kojarzą nam się dobrze, powinniśmy nauczyć się dostrzegania ich zalet, ponieważ – jak pokazują wyżej wymienione przykłady – te trudne doświadczenia pozwalają nam przekonać się, jacy naprawdę jesteśmy i na co nas stać. Umożliwiają odkrycie tych zakamarków naszej osobowości, o których często nie mieliśmy pojęcia.

- 1. Realizacja tematu wypowiedzi:** 2 pkt – forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu – rozprawka; zostały uwzględnione pozostałe elementy polecenia – uczeń odwołuje się do wybranej lektury obowiązkowej oraz innego utworu literackiego; wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
- 2. Elementy retoryczne:** 5 pkt – pogłębiona argumentacja; argumenty zilustrowane trafnymi przykładami; argumentacja uporządkowana – uczeń zaczyna od lektury obowiązkowej *Opowieść wigilijna*, a następnie odwołuje się do kolejnych lektur obowiązkowych – *Kamienie na szaniec*, *Mały Książę*.
- 3. Kompetencje literackie i kulturowe:** 2 pkt – funkcjonalne wykorzystanie przywołanych utworów literackich; poprawność rzeczowa.
- 4. Kompozycja tekstu:** 2 pkt – zgodna z formą wypowiedzi, wypowiedź spójna i logiczna podzielona na funkcjonalne, graficznie wyodrębnione akapity.
- 5. Styl:** 2 pkt – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi, jednolity.
- 6. Język:** 4 pkt – szeroki zakres środków językowych (zróżnicowana składnia, leksyka) umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu.
- 7. Ortografia:** 2 pkt – praca bez błędów ortograficznych.
- 8. Interpunkcja:** 1 pkt – praca bez błędów interpunkcyjnych.

WYPRAWOWANIE O CHARAKTERZE TWÓRCZYM

Temat 2.

Wyobraź sobie, że jeden z bohaterów literackich z lektury obowiązkowej przeniósł się do Twojego świata. Napisz opowiadanie o wspólnej przygodzie, podczas której bohaterowi temu przyznano tytuł Przyjaciela Mądrości.

Wypracowanie powinno dowodzić, że dobrze znasz wybraną lekturę obowiązkową.

Uwagi.

- W opowiadaniu uwzględnione są następujące elementy: spotkanie z bohaterem lektury obowiązkowej, wspólna przygoda, bohater otrzymuje tytuł Przyjaciela Mądrości.
- Opowiadanie ma charakter twórczy, nie może być streszczeniem wybranej lektury obowiązkowej.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...]. 3. Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej [...].	1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 15) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji; 18) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi [...]; 20) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty [...].

	Zna lektury obowiązkowe.
II. Kształcenie językowe. 2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń: 2) rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich; 4) świadomie posługuje się różnymi formami językowymi [...]. 4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń: 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym; 7) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...].
III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi pisemnych. 3. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych, dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętności organizacji tekstu.	1. Elementy retoryki. Uczeń: 2) gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi [...]; 3) tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych); 2. Mówienie i pisanie. Uczeń: 2) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: [...] opowiadanie [...].

Zasady oceniania

1. Realizacja tematu wypowiedzi

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu
- w wypowiedzi ujęte zostały wszystkie kluczowe elementy tematu, np. czy uczeń w odpowiedni sposób odwołał się do lektury wskazanej w poleceniu
- wypowiedź jest w całości na temat.

2 pkt	- Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. - Wszystkie pozostałe elementy polecenia uwzględnione. - Wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
1 pkt	- Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. - Nieuwzględniony jeden element polecenia (inny niż forma). ORAZ/LUB - W pracy występują fragmenty nie dotyczące problemu wskazanego w poleceniu.
0 pkt	- Forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu. ALBO - Nieuwzględnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma).

Uwaga: jeżeli za wypowiedź przyznano 0 pkt w kryterium *Realizacja tematu wypowiedzi*, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

2. Elementy twórcze

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- narracja w opowiadaniu jest konsekwentnie prowadzona
- wydarzenia są logicznie ułożone
- fabuła jest urozmaicona, np. czy zawiera elementy typowe dla opowiadania, takie jak zwroty akcji, dialog, puenta
- lektura wskazana w poleceniu została wykorzystana pobieżnie, czy w sposób ciekawy i twórczy.

5 pkt	• Funkcjonalna narracja. • Logiczny układ zdarzeń. • Urozmaicona fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej 6 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja. • Twórcze wykorzystanie treści lektury.
4 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.
3 pkt	• Funkcjonalna narracja. • Logiczny układ zdarzeń. • Prosta fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej 4 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja.
2 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.
1 pkt	• Narracja częściowo funkcjonalna. • Dopuszczalne usterki w logicznym układzie zdarzeń. • Prosta fabuła.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

3. Kompetencje literackie i kulturowe

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- uczeń wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (a także innych tekstów – jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze
- uczeń, pisząc np. o wydarzeniach z danej lektury, nie popełnił błędów, np. nie pomylił imion postaci, nie przypisał postaciom cech, których nie posiadają, bądź nie wymyślił wydarzeń, których w lekturze nie ma.

2 pkt	- Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). - Poprawność rzeczowa.
1 pkt	- Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). - Dopuszczalne 1–2 błędy rzeczowe.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

4. Kompozycja tekstu

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- kompozycja wypowiedzi jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, np. czy rozprawka zawiera wstęp, rozwinięcie i zakończenie, a list – zwrot do adresata, wstęp, rozwinięcie, zakończenie i zwrot pożegnalny
- wypowiedź jest spójna, tzn. czy jest napisana w taki sposób, że łatwo się ją czyta dzięki np. jasnym powiązaniom wewnątrz zdań oraz między zdaniami i akapitami tekstu
- wypowiedź jest logiczna, tzn. czy jest zbiorem uporządkowanych myśli
- wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.

2 pkt	- Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. - Graficznie wyodrębnione akapity. - Dopuszczalna 1 usterka w zakresie spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.
1 pkt	- Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. - Graficznie wyodrębnione akapity. - Dopuszczalne łącznie 2–3 usterki w zakresie spójności ORAZ/ALBO logiki wypowiedzi.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

5. Styl

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- styl wypowiedzi jest odpowiedni do jej treści i formy, tzn. np. czy uczeń nie napisał rozprawki, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej
- styl wypowiedzi jest jednolity, tzn. czy uczeń konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy).

2 pkt	• Odpowiedni do treści i formy wypowiedzi. • Jednolity.
1 pkt	Sporadyczne usterki w odpowiedniości ORAZ/LUB jednolitości stylu.
0 pkt	Praca nie spełnia wymagań określonych na 1 pkt.

6. Język

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in.:

- czy uczeń poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych
- czy środki językowe, których użył uczeń, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu.

W ocenie należy również uwzględnić liczbę wszystkich błędów językowych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

Oceniając język wypowiedzi, należy najpierw ocenić zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Ostateczną liczbę punktów ustala się na podstawie oceny obu tych aspektów wypowiedzi, zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność środków	Nie więcej niż 2 błędy językowe	3–4 błędy językowe	5–6 błędów językowych	7–9 błędów językowych	10 lub więcej błędów językowych
Zakres środków					
Szeroki zakres środków językowych, tzn. • zróżnicowana składnia • zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu.	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
Zadowalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne/odpowiednie do realizacji tematu.	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt

Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste/ograniczone, utrudniające realizację tematu.	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt
--	-------	-------	-------	-------	-------

Przykładowo, za wypowiedź, w której uczeń użył zadowalającego zakresu środków językowych i popełnił 4 błędy językowe, należy przyznać 2 pkt w tym kryterium.

7. Ortografia

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów ortograficznych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

2 pkt	Nie więcej niż 1 błąd ortograficzny.
1 pkt	2–3 błędy ortograficzne.
0 pkt	4 lub więcej błędów ortograficznych.

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

2 pkt	Nie więcej niż 3 błędy ortograficzne.
1 pkt	4–6 błędów ortograficznych.
0 pkt	7 lub więcej błędów ortograficznych.

8. Interpunkcja

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów interpunkcyjnych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

1 pkt	Nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	6 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

1 pkt	Nie więcej niż 7 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	8 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Przykładowe wypracowanie

Wiem, że zdarzenie, o którym chcę wam opowiedzieć, może się wydać niezbyt prawdopodobne, ale musicie uwierzyć mi na słowo – ono rzeczywiście miało miejsce! Zdarzyło mi się już opowiadać wam o moich podróżach do „światów przedstawionych”, ale ta historia jest inna. Tym razem to postać z lektury zabłądziła i znalazła się w naszym świecie. I to czyni moją opowieść jeszcze bardziej godną przeczytania. Tak więc czytajcie.

Nie wiem, jak się tam znalazł, mogę powiedzieć tylko, że gdy się obudziłam, siedział w nogach mojego łóżka, rudą łapą wycierając sływające po pyszczku łzy. Pewnie się zastanawiacie, jak zareagowałam na lisa w pokoju? Otóż, co jest dość dziwne, nie

zareagowałam w ogóle. Tylko przez kilka minut wpatrywałam się pusto w chlipiącego zwierzaka zadziwiona tym, że nie panikuję. W końcu zapytałam:

– Co ty tu robisz?

Teraz wiem, że pytanie lisa o coś takiego nie było zbyt mądre, ale potraktujcie mnie łagodnie – w końcu chyba jednak byłam w szoku. Co zaskakujące zwierzak przełknął tzy i podniósł mordkę.

– Nie wiem – odpowiedział ochryplym głosem.

No, teraz to już miałam powód, żeby wydrzeć się na całą okolicę, ale... nie zrobiłam tego. Przypomniałam sobie o jakimś artykule, w którym było napisane, że mądry człowiek potrafi zaakceptować rzeczywistość, nawet jeśli bardzo tego nie chce. Postanowiłam, że dzisiaj będę mądra. Odchrząknęłam i kontynuowałam wypytywanie:

– A wiesz chociaż, jak się tu znalazłeś?

– Nie. To znaczy, raczej nie. Byłam na rozdaniu nagród, właśnie wręczali mi tytuł Przyjaciela Wiedzy, kiedy błysnęło, a ja wylądowałam przy twoim postaniu.

Odpowiedź lisa brzmiała jak coś, czemu nie można zaufać, ale postanowiłam to zignorować. „Jeśli chce kłamać, niech kłamie. Najwyżej mu nie pomogę” – pomyślałam.

– A gdzie ci wręczali ten order?

– No, na polanie. Dostałam go za wywód o tym, że kogut nie może być lwem. Zrobiłam nawet gatunkowe drzewo genealogiczne pokazujące, jak dalekie jest między nimi pokrewieństwo. Jury było zachwycone.

Ta kolejna porcja bezsensownych informacji poruszyła jednak jakąś strunę w mojej głowie i zaczęłam sobie coś przypominać.

– To ty jesteś tym lisem z „Artysty” Mrożka? – zapytałam, nie wiadomo dlaczego tłumiąc śmiech.

– Tak – brzmiała lakoniczna odpowiedź.

– No cóż, nie wiem, jak ci pomóc. Jeśli chcesz, możesz pójść ze mną na zakupy do KEN Center.

– Chcę – odparł lis, który najwyraźniej bardzo nie chciał zostać sam.

Wstałam, szybko się ubrałam i ruszyliśmy do centrum handlowego.

Gdy dotarliśmy do budynku, zobaczyłam, że na placu między sklepami organizowany jest jakiś konkurs. Przyjrzałam się jednemu z ogromnych kolorowych plakatów. „Już dziś ostatecznie wyłonimy Przyjaciela Mądrości! Wstęp tylko 2 złote” – głosił napis na jednym z nich. Nabrałam chęci na nieco złośliwości wobec lisa i powiedziałam:

– Hej, patrz, będą wybierać Przyjaciela Mądrości! – zawołałam, wskazując grupkę ludzi zgromadzonych wokół plakatu. – I wstęp tylko 2 złote. Chodź, zabawimy się!

Ruszyłam w stronę zbiorowiska, ciągnąc za sobą zwierzaka. Po kupieniu biletu dostaliśmy mały arkusik z zapisanymi sześcioma pytaniami zamkniętymi i jednym otwartym oraz długopis.

– Ty się podpisz i wypełniaj. W końcu jesteś moim gościem – powiedziałam do lisa.

Ten, choć widocznie nie miał na to ochoty, nic nie powiedział – nieuprzejmie było odmawiać. Zaczęliśmy rozwiązywać zadania. Pytania zamknięte poszły nam szybko – A, C, B, A, D, E – i na końcu pytanie otwarte... Teraz musieliśmy się zastanowić. Pytanie brzmiało: „Co dla Ciebie znaczy być Przyjacielem Mądrości?”. Nie wiedziałam, jak można by na takie pytanie odpowiedzieć poprawnie. Za to lis tylko prychnął i napisał: „Na pewno więcej niż Przyjacielem Wiedzy” i wrzucił kartkę do pudła.

Po piętnastu minutach komisja skończyła się naradzać.

„Tytuł Przyjaciela Mądrości trafia do... lisa!” – zabrzmiało z megafonu. Popchnęłam mojego towarzysza do przodu w kierunku podium. Wśród burzy oklasków lis odebrał medal i ... zniknął.

Tak zakończyła się ta nie do końca wiarygodna historia. Do dzisiaj zastanawiam się, czy przypadkiem sobie czegoś nie uroiłam, ale kłaki rudej sierści, które znalazłam po powrocie do swojego pokoju, mogą chyba być wystarczającym dowodem na prawdziwość istnienia lisa.

- 1. Realizacja tematu wypowiedzi:** 2 punkty – wypowiedź zgodna z formą wskazaną w poleceniu (opowiadanie twórcze); zawiera wszystkie elementy określone w poleceniu (uczeń napisał opowiadanie o wspólnej przygodzie z bohaterem lektury obowiązkowej oraz wykazał się znajomością przywołanego utworu literackiego – *Artysta*); w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
- 2. Elementy twórcze:** 5 punktów – funkcjonalna narracja; logiczny układ zdarzeń; urozmaicona fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie: opisu, określenie czasu i miejsca akcji, pojawia się zwrot akcji, dialog, puenta; twórcze wykorzystanie treści utworu *Artysta*.
- 3. Kompetencje literackie i kulturowe:** 2 punkty – funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej (*Artysta*); poprawność rzeczowa.
- 4. Kompozycja tekstu:** 2 pkt – zgodna z formą wypowiedzi, wypowiedź spójna i logiczna podzielona na funkcjonalne, graficznie wyodrębnione akapity.
- 5. Styl:** 2 pkt – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi, jednolity.
- 6. Język:** 4 pkt – szeroki zakres środków językowych (zróżnicowana składnia, leksyka) umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu.
- 7. Ortografia:** 2 pkt – praca bez błędów ortograficznych.
- 8. Interpunkcja:** 1 pkt – praca bez błędów interpunkcyjnych.

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

Za błędy ortograficzne w przypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się uznaje się:

- **błędy w zapisie wyrazów z *u – ó, ż – rz, h – ch***
- **łamanie zasady pisania wielką literą na początku zdania**

Do błędów graficznych w pracach uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się zalicza się:

- **dodawanie, opuszczanie, przestawianie liter, sylab lub całych wyrazów**
- **mylenie liter**
 - o podobnym kształcie (*a – o, l – ł – t, n – r, m – n, u – w, e – ę, a – ą, i – j, u – y*)
 - dużych i małych (z wyjątkiem początku zdania)
 - rzadziej używanych (*h – H, f – F, L – F*)
 - odpowiedników głosek zbliżonych fonetycznie (*b – p, d – t, w – f, g – k, dz – c, sz – s, i – y, ę – em – en, ą – om – on, ś – ź, ć – dź*)
 - różniących się w położeniu w stosunku do osi pionowej (*p – b, d – b*) lub poziomej (*m – w, n – u, b – p, d – g, p – g*)
- **ominięcie drobnych elementów graficznych, w tym**
 - oznaczania miękkości nad literami
 - kropek (*dż, ż, i, j*)
 - „ogonków” przy literach *ą* lub *ę* i kreski (wężyka) przy literach *ó, t* lub *ł*
- **błędy dotyczące podziału wyrazu**
- **utratę dźwięczności** (*kóska* zamiast *kózka*, *proźba* zamiast *prośba*)
- **błędy wynikające ze schematycznego stosowania zasad ortografii**, np. *startóje* bo *startować*.